

Συντακτικό τύπων Α' Τάξης - Αντίστοιχες δηλώσεις

1 Έστω ένα λεξιλόγιο $\Lambda = (\{R\} , \{f\} , \{e\})$, όπου:

- R ένα σύμβολο σχέσης με δύο ορίσματα,
- f ένα σύμβολο συνάρτησης με ένα όρισμα,
- e μία σταθερά.

Για κάθε μία από τις παρακάτω *συμβολοσειρές*:

α Βρείτε αν είναι παράσταση είτε τύπος Α' Τάξης ως προς το παραπάνω λεξιλόγιο Λ , και το σύνολο μεταβλητών $V = \{x, y, z\}$.

β Για τις συμβολοσειρές που είναι είτε παραστάσεις είτε τύποι Α' Τάξης κατασκευάστε τις *αντίστοιχες μαθηματικές παραστάσεις και δηλώσεις*, για ένα δεδομένο μοντέλο $M = (U, \rho, F, E)$ αντίστοιχο του Λ :

- U είναι ένα πεδίο τιμών,
- $\rho : U \times U \rightarrow \{true, false\}$ είναι μία σχέση με δύο ορίσματα από το U,
- $F : U \rightarrow U$ είναι μία συνάρτηση με ένα όρισμα από το U,
- E είναι ένα στοιχείο του U

όταν οι εμφανίσεις των μεταβλητών x, y, z αντικαθιστώνται από τις τιμές a, b, c που είναι στοιχεία του U.

$$f(f(y)) \qquad ((R(x, y) \wedge (e = f(x))))$$

$$F(F(b)) \qquad \rho(a, b) \text{ and } (E = U F(a))$$

$$(R(y, x) = f(x)) \qquad R(x, z(x))$$

$$\rho(b, a) = U !! F(a) \qquad \rho(a, c!!(a))$$

$$(\forall x \leq f(z) R(x, x)) \qquad (y \rightarrow y) \qquad (\exists xy R(x, y))$$

!!

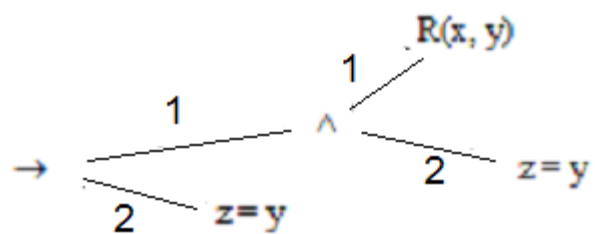
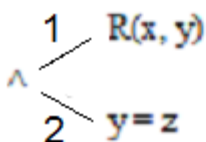
b!! implies b!!

!!

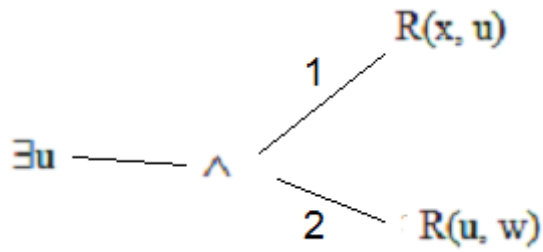
2 Κατασκευάστε τα parse-trees των παρακάτω τύπων Α' Τάξης

$$(R(x, y) \wedge (y = z))$$

$$((R(x, y) \wedge (z = y)) \rightarrow (z = y))$$

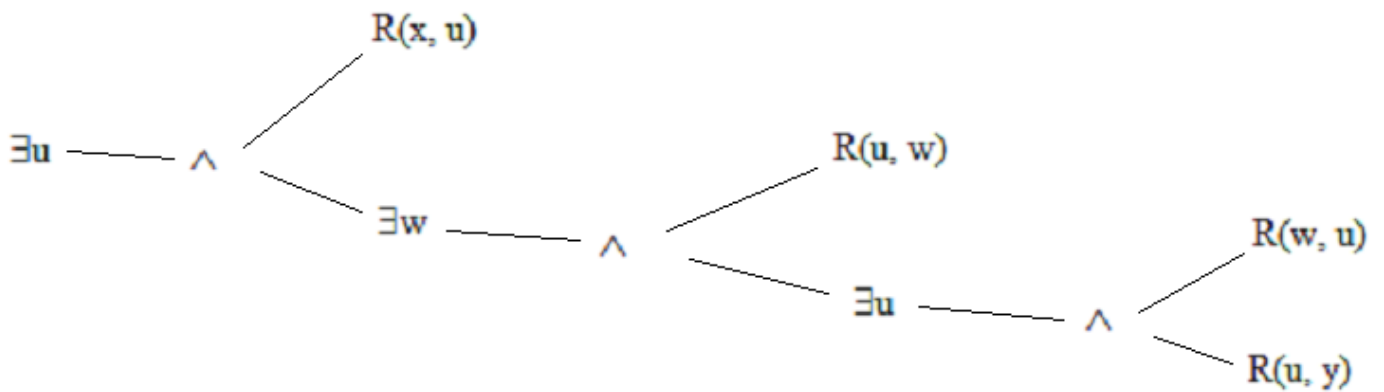

$$(\exists u (R(x, u) \wedge R(u, w)))$$

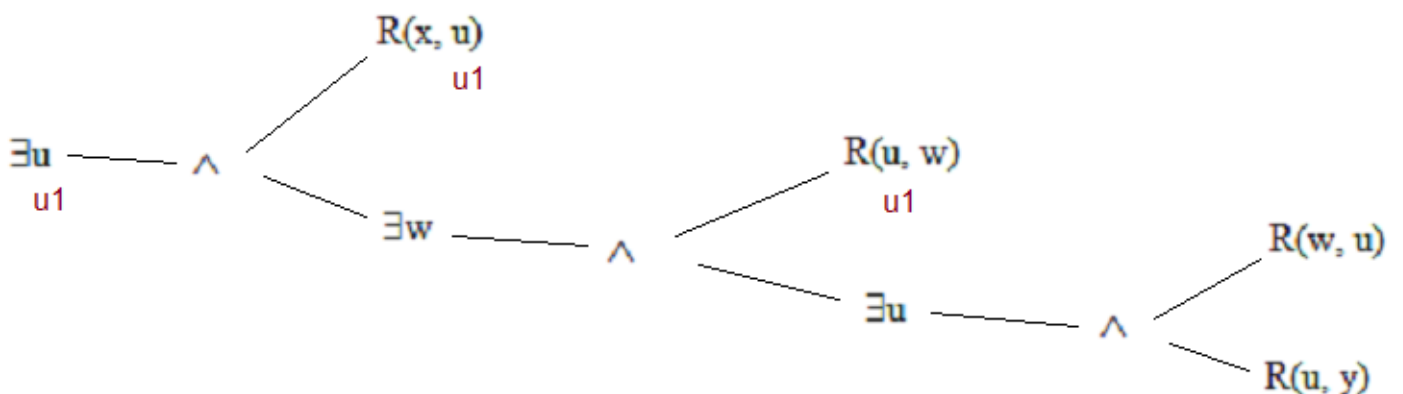
3 Για κάθε μία εμφάνιση μεταβλητής στον παρακάτω τύπο Α' Τάξης, βρείτε από ποιά εμφάνιση ποσοδείκτη δεσμεύεται ή αν είναι ελεύθερη

$$(\exists u (R(x, u) \wedge (\exists w (R(u, w) \wedge (\exists u (R(w, u) \wedge R(u, y)))))))$$

Βρείτε έναν λογικά ισοδύναμο τύπο, όπου κάθε ποσοδείκτης να δεσμεύει διαφορετική μεταβλητή

$$(\exists u_1 (R(x, u_1) \wedge (\exists w (R(u_1, w) \wedge (\exists u (R(w, u) \wedge R(u, y)))))))$$

4 Έστω Λ ένα λεξιλόγιο με ένα σύμβολο σχέσης R με ένα όρισμα, και $M = (U, \rho)$ ένα μοντέλο αντίστοιχο του Λ .

α Κατασκευάστε τις δηλώσεις που αντιστοιχούν στους παρακάτω τύπους: οι ελεύθερες εμφανίσεις των μεταβλητών x, y να αντικαθίστανται με τα στοιχεία $a1, a2$ αντίστοιχα.

$$R(y) \quad \rho(a2)$$

$$\forall y R(y) \quad \text{AND}_{d \in U} \rho(d)$$

$$(R(x) \rightarrow \forall y R(y)) \quad (\rho(a1) \text{ implies } (\text{AND}_{d \in U} \rho(d)))$$

$$(\forall x (R(x) \rightarrow \forall y R(y))) \quad \text{AND}_{d \in U} [\rho(d) \text{ implies } (\text{AND}_{d \in U} \rho(d))]$$

$$\exists x ((\neg R(x)) \rightarrow \forall y R(y)) \quad \text{OR}_{d \in U} [(\text{not } \rho(d)) \text{ implies } (\text{AND}_{d \in U} \rho(d))]$$

β Έστω $U = \{n \mid n \text{ ακέραιος που διαιρείται με το } 3\}$,
 $\rho(n) = \text{true}$ όταν n είναι ακέραιος που διαιρείται με το 2.

Βρείτε τις μαθηματικές ιδιότητες των $a1, a2$ που εκφράζονται, σε αυτό το μοντέλο, από τις παραπάνω δηλώσεις.

$$\rho(a2) : \quad \text{'ο ακέραιος } a2 \text{ είναι άρτιος'}$$

$$\begin{aligned} \text{AND}_{d \in U} \rho(d) &= (\text{AND}_{d \in U, d \neq 3} \rho(d)) \text{ and } \rho(3) \\ &= (\text{AND}_{d \in U, d \neq 3} \rho(d)) \text{ and } \text{false} \\ &= \text{false} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} (\rho(a1) \text{ implies } (\text{AND}_{d \in U} \rho(d))) &= (\rho(a1) \text{ implies } \text{false}) = \text{not } \rho(a1) \\ &= \text{'ο ακέραιος } a1 \text{ είναι περιττός' } \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{AND}_{d \in U} [\rho(d) \text{ implies } (\text{AND}_{d \in U} \rho(d))] &= \text{AND}_{d \in U} (\text{not } \rho(d)) = \text{false}, \quad \text{επειδή } (\text{not } \rho(6)) = \text{false} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{OR}_{d \in U} [(\text{not } \rho(d)) \text{ implies } (\text{AND}_{d \in U} \rho(d))] &= \text{OR}_{d \in U} [(\text{not } \rho(d)) \text{ implies } \text{false}] = \text{OR}_{d \in U} \rho(d) = \text{true}, \quad \text{επειδή } \rho(6) = \text{true} \end{aligned}$$

5 Αποδείξτε ότι ο τύπος $(R(x) \rightarrow \forall y R(y))$ είναι λογικά ισοδύναμος με τον τύπο $(\neg R(x) \vee \forall y R(y))$

Έστω $M = (U, \rho)$ ένα μοντέλο και $a1$ ένα στοιχείο του U .

Η δήλωση δ που αντιστοιχεί στον τύπο $(R(x) \rightarrow \forall y R(y))$, όταν οι ελεύθερες εμφανίσεις της μεταβλητής x αντικαθίστανται με το στοιχείο $a1$, είναι

$$\delta = (\rho(a1) \text{ implies } (\text{AND}_{d \in U} \rho(d)))$$

Η δήλωση δ που αντιστοιχεί στον τύπο $(\neg R(x) \vee \forall y R(y))$, όταν οι ελεύθερες εμφανίσεις της μεταβλητής x αντικαθίστανται με το στοιχείο $a1$, είναι

$$\delta2 = ((\text{not } \rho(a1)) \text{ or } (\text{AND}_{d \in U} \rho(d)))$$

Από την προτασιακή λογική, $\delta = \delta2$ για οποιαδήποτε $M, a1$.

6 Αποδείξτε ότι ο τύπος $\exists x (R(x) \rightarrow (\forall y R(y)))$ είναι ταυτολογία.

Έστω $M = (U, \rho)$ ένα μοντέλο. Η δήλωση δ που αντιστοιχεί στον τύπο είναι

$$\delta = \text{OR}_{d \in U} (\rho(d) \text{ implies } (\text{AND}_{d \in U} \rho(d)))$$

I Αν για το M έχουμε $\text{AND}_{d \in U} \rho(d) = \text{true}$:

$$\delta = \text{OR}_{d \in U} (\rho(d) \text{ implies } \text{true}) = \text{OR}_{d \in U} \text{true} = \text{true}$$

II Αν για το M έχουμε $\text{AND}_{d \in U} \rho(d) = \text{false}$:

$$\delta = \text{OR}_{d \in U} (\rho(d) \text{ implies } \text{false}) = \text{OR}_{d \in U} (\text{not } \rho(d))$$

Επειδή $\text{AND}_{d \in U} \rho(d) = \text{false}$, υπάρχει ένα τουλάχιστον στοιχείο $v \in U$ ώστε $\rho(v) = \text{false}$. Επομένως $(\text{not } \rho(v)) = \text{true}$, και $\text{OR}_{d \in U} (\text{not } \rho(d)) = \text{true}$.

Άρα, για οποιοδήποτε μοντέλο $M = (U, \rho)$: $\delta = \text{true}$.